

Interview
met Merdan Yagmur (VNO-NCW):

Etnische ondernemers: van toko naar telecom

- Sterke punten etnische ondernemers
  - ➔ inbreng mw Ekici (raadslid Zwolle):
etnische ondernemers trekken zelden aan de bel bij gemeente
- Zwakke punten etnische ondernemers
  - ➔ vraag mw Augenbroe (EZ A'dam):
wat maakt ondernemersnetwerk tot een succes, hoe kan gemeente dat stimuleren?
- Kansen: bijdrage aan stedelijke economie
  - ➔ inbreng dhr De Levie (Delfshaven):
kansen internationale verbindingen benutten
- Organisatie: eigen of bestaande netwerken?
- Hoe kan een gemeente ondernemerschap stimuleren / ondersteunen (do's and don'ts)?

Discussie en verdieping: handvatten voor de praktijk

Drie issues, met vijf onderdelen:

- ◆ 1. Waar liggen kansen?
- ◆ 2. Kleurrijke gebieden:
  - ◆ 2a. branche-samenstelling
  - ◆ 2b. thema-benadering
- ◆ 3. Stimuleren:
  - ◆ 3a. faciliteren ondernemerschap
  - ◆ 3b. bijdragen van andere partijen

1. Waar liggen kansen?

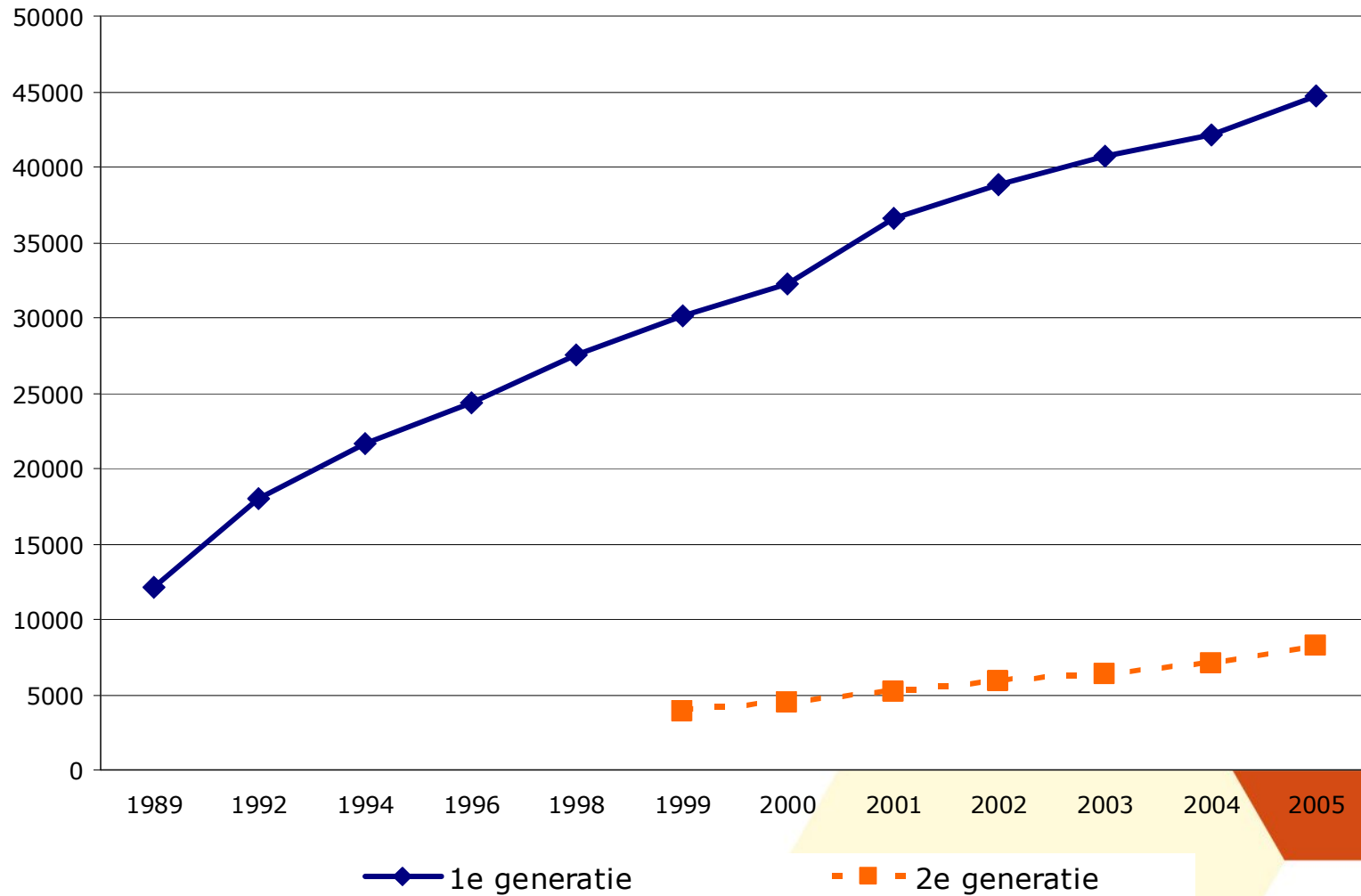
	restaurant
Chinees	reisbureau
Turkse	thuiszorg
Antilliaanse	software
	broodjes
	winkel

Waar liggen kansen?

	Klanten: Etnisch <i>3,2 mln</i>	Anderen <i>13,2 mln</i>
Ondernemers: Etnisch <i>127.000</i>	winkel zorg ? kapper makelaar ? bank uitvaart ? advocaat ? → break out →	restaurant winkel muziek ? import ? mode ?
Anderen <i>859.000</i>	groeimarkt !	

Aantal niet-westerse allochtone ondernemers

Waar liggen kansen ?

➔ vraag aan Coen Bertens:

*waar liggen interessante kansen, gezien vanuit
het belang van stedelijke / wijk-economie?*

Kansen voor stedelijke economie

- impuls voor stedelijke economie
- brengt meer variatie in aanbod van producten en diensten
- mogelijkheden voor city marketing
- benutten van internationale 'links'
- werkgelegenheid, arbeidsparticipatie
- sociale en culturele integratie

Kansen benutten ...

- ◆ branchering
- ◆ stimuleren break outs
- ◆ stimuleren/voorrang nieuwe sectoren
- ◆ gebruik maken diaspora links

Kleurrijke gebieden:

2a. De branche-samenstelling

- ➔ inbreng dhr De Levie (Delfshaven):
veel etnisch ondernemers kiezen voor beperkt aantal branches en weinig in moderne, kansrijke sectoren
- ➔ vraag aan Merdan Yagmur:
is dat zo, hoe komt het, wat kun je er aan doen?

Branche-samenstelling ...

- ◆ branchering: hoe gaat dat elders ?
  - ◆ warenmarkten
  - ◆ Kruidvatstraat in Blokkerveen
  - ◆ luxere winkelcentra (grote steden)
- ◆ vindingrijke (etnische) ondernemers:
  - ◆ branchevervaging ?
  - ◆ oneerlijke concurrentie ?
- ◆ ondernemen in andere sectoren
  - ◆ verschil eerste en tweede generatie

Kleurrijke gebieden:

2b. De thema-benadering

Ervaringen in de praktijk:

- communicatie- of zakelijk concept ?
- 'opsluiten' in bekende beeldvorming ?
- veel verbinden $\Rightarrow$ veel in de knoop ?
- complex proces: de vaart eruit ?
- tussen blauwdruk en wildgroei: hoe ?

➔ casus dhr vd Werf (R'dam):

voorbeeld: Eetwijk Afrikaanderwijk (Kop van Zuid)

De voordelen:

- ◆ som is meer dan de delen
- ◆ versterkt bekendheid:
  - ◆ meer klanten
  - ◆ meer *nieuwe* klanten
- ◆ bijdrage aan city marketing
- ◆ positieve beeldvorming over wijk
- ◆ inspirerend: daagt ondernemers uit
- ◆ zwaan-kleef-aan-effecten

Kortom: thema-benadering ...

- thema als fundament (zakelijk)
of vooral slagroom (communicatie)?
- diverse risico's, zoals opsluiten etnisch ondernemers in bekende beeldvorming, langdurig, stug en complex proces
- kansen: positieve beeldvorming, aantrekken meer en andere klanten, city marketing

Stimuleren:

3a. Faciliteren ondernemerschap

- ➔ vraag dhr Dingemanse (Deventer) en mw v IJzendoorn (Schiedam):
*hoe invulling geven aan / stimuleren
wijkeconomie in etnisch diverse wijk?*
- ➔ vraag aan Merdan Yagmur:
wat kunnen gemeenten doen, wat heeft geen zin?

Handreiking Samen werken met nieuwe ondernemers

- **Wijk in bedrijf (Utrecht, A'dam, R'dam)**
  - bevorderen wijkeconomie achterstandswijken
  - laagdrempelig: advies/ondersteuning consulten
  - ondersteuning ondernemersverenigingen
  - thema- en netwerkbijeenkomsten
- **KvK in de Schilderswijk – Den Haag**
  - filiaal van KvK in de wijk
  - laagdrempelig, midden in winkelgebied

Good Practice Guide 2007: begeleiden (door)starters

- ◆ St. Stabij - Den Haag
  - intensieve begeleiding starters
(voorzover buiten takenpakket KvK)
- ◆ St. Mentor – Schiedam
  - vooral gericht op doorstarters (<3jr):
doorgroei bedrijf na eerste start-up
  - ervaren ondernemers als mentor (gratis)

Good Practice Guide 2007: gericht stimuleren

- ◆ Kleurrijk Ondernemen – Zaanstad
  - stimuleren etnisch ondernemerschap door etnisch ondernemers en door vrouwen
  - individuele ondersteuning: uitwerken ideeën, opzetten eigen bedrijf
- ◆ SIO (Stimulering Innovatieve Ondernemers) – Zaanstad
  - eenmalig bedrag (€ 25.000) om innovatief product van idee naar productie te brengen

◆ Organisatie Aanbodversterking Binnenstad (OAB) – Groningen

- doel: goed en gevarieerd winkelaanbod
- 'de juiste winkel op de juiste plaats'
- actief benaderen van nieuwe zaken/formules
- extra begeleiding bij vinden lokatie
- lagere en flexibele huur
- extra dienstverlening door vier banken
- begeleiding bij vergunningen en subsidies
- coaching van ondernemers
- introductie in lokale ondernemersnetwerk

Hoe faciliteren?

- etnische ondernemers zijn vooral ondernemers
- etnische ondernemers gebruiken vooral hun *sociale* netwerken
- help niet alleen starters, ook doorstarters
- zie hierna: laat ieder zijn ding (goed) doen

Stimuleren:

3b. Bijdrage van andere partijen

- ➔ vraag mw Deveci (Rhythm of Reason):
waarom weinig bedrijfsruimtes voor starters?
- ➔ vraag mw v IJzendoorn (Schiedam):
hoe kleinschalige bedrijfsruimtes realiseren?
- ➔ inbreng mw Oudejans (Colo):
combineer behoefte aan stageplaatsen met ondersteunen ondernemers
- ➔ inbreng vragen dhr Klingeman (Mondriaan OG):
voorbeelden van samenwerking onderwijs-bedrijfsleven-gemeente?

Good Practice Guide 2007:

- **CV Starterspanden - Den Haag**
  - betaalbare bedrijfsruimte voor starters
  - geen langlopende contracten
  - met groei-mogelijkheden
- **Ondernemershuizen – Amsterdam**
  - betaalbare huisvesting met centrale faciliteiten
  - startersbegeleiding, cursus-aanbod
  - 'strippenkaart' voor begeleidingsuren
  - doorverwijs-functie (KvK, GSD, Belastingdienst)
- **Pandenbank – Schiedam**
  - soort Funda voor bedrijfsruimte
  - samenwerking gemeente, makelaars, St. Winkelontwikkeling, St. Centrummanagement

Laat ieder om te beginnen zijn *eigen* ding goed doen

- ◆ gemeente, KvK, onderwijsveld etc:
  - ◆ zorgen voor bedrijfsruimten
  - ◆ schone en veilige omgeving
  - ◆ geschikt arbeidsaanbod
  - ◆ stageplaatsen, leerwerkplaatsen
  - ◆ opleiding en cursussen

